

Nr 223.

Av herr **Osberg m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 114, med förslag till förordning om ändrad lydelse av § 5, § 8 mom. 4 och § 9 mom. 2 i förordningen med tulltaxa för inkommande varor den 9 juni 1911.

Efter att hava tagit del av Kungl. Maj:ts proposition nr 114 med förslag till förordning om ändrad lydelse av § 5, § 8 mom. 4 och § 9 mom. 2 i förordningen med tulltaxa för inkommande varor den 9 juni 1911 få vi härmed anföra följande.

Den ojämförligt viktigaste delen av förslaget avser återinförandet av den tullfrihet vid resa från Norge till Sverige, som före unionsupplösningen var medgiven beträffande gränslinjen söder om Mitandersfors, men upphävdes genom förordningen den 16 maj 1906 (§ 5:1 i förslaget).

Såsom skäl för ett återgående till den gamla ordningen hava anförts dels av gränsbefolkningen uttalade önskemål och dels det närmande mellan folken, som en friare handelsförbindelse skulle medföra.

Vi anse, att vid frågans bedömande hänsyn bör tagas till andra omständigheter, bland annat frågan om behovet av ändringen samt den större eller mindre nytta eller skada, som därav kan följa för de olika landen.

Vad angår behovet, är detta åtminstone för norra Bohusläns vidkommande numera knappast större än för landskapets övriga delar. I sitt utlåtande av den 11 oktober 1920 påpekar länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, att kommunikationsförhållandena å den svenska sidan onekligen tidigare varit otillfredsställande, men att härutinnan under den senare tiden inträtt en förbättring, och detta kan ännu mera sägas

vara förhållandet nu, sedan i Vette härad omfattande grundförbättringsarbeten å vägarna med statsbidrag utförts och fortfarande utföras. Härtill kan läggas, att reguljär automobiltrafik är planerad och med säkerhet kommer att igångsättas inom en icke allt för avlägsen framtid. Därjämte har å svenska sidan Idefjorden uppstått ett antal handelsbodrar, tillräckligt för tillgodoseende av den svenska gränsbefolkningens legitima behov.

Vad beträffar nyttan av ändringen, är det givetvis en fördel för vissa gränabor i Sverige att kunna till billigare pris inköpa varor från Norge, men denna fördel, vilken till stor del är beroende av nuvarande valutaförhållanden, torde uppvägas dels av tidsförlust vid företagande av resa och dels av lockelser att göra större inköp än behovet påkallar. Här kan även påpekas, hurusom gränborna i motsats till rikets övriga innebyggare, redan nu i verkligheten åtnjuta tullfrihet för bland annat gångkläder, skodon och dylikt, då de vid färd över gränsen likställas med andra resande. Hur många gånger om dygnet gränabor passerar Idefjorden och Svinesund, är redan nu omöjligt kontrollera, och med införandet av rätten att var som helst landa med i förslaget angivna kvantiteter varor, för vilka tullfrihet skulle åtnjutas, bleve förhållandena oefterrättliga.

Att den huvudsakliga fördelen skulle dragas av köpmän å norska sidan, framgår med önskvärd tydlighet av de särskilt angivna slag av varor, för vilka tullfrihet skulle medgivas. Särskilt är det uppenbart, att en norrman icke skulle å svenska sidan göra inköp av mjöl och socker, båda mycket stora konsumtionsartiklar.

Allt visar, att ett bifall till det ifrågavarande förslaget skulle föranleda ett starkt uppsving för köpmännen å norska sidan bland annat vid Svinesund och Idefjorden, särskilt i Fredrikshald, och att detta icke kan vinnas utan tillbakagång i ekonomiskt avseende å svenska sidan, synes oss självklart.

Den livligare handelsförbindelsen med Norge skulle visserligen medföra ett närmande till detta land av den svenska gränsbefolkningen, men detta närmande skulle i verkligheten, åtminstone så småningom, medföra, att denna befolkning kände sig såsom mera norsk än svensk. Den rätta politiken är otvivelaktigt, att den svenska gränabor kommer allt mera i förbindelse med det egna landet, samt att på detta sätt den goda grannsämjan bibehålles och stärkes.

Från svensk synpunkt är det också av största vikt, att det stora kapital, som av stat och kommuner nedlagts å vägförbättringar, för-

räntas i största möjliga utsträckning, vilket icke blir fallet, om vägarna huvudsakligen skola användas för införsel av varor från Norge.

För bedömande av den ifrågasatta ändringens verkningar skulle det vara av största vikt att få det fastslaget, vad som enligt författningen menas med gränsbefolkning. Tolkningen av detta begrepp skulle ankomma på generalltullstyrelsen. Men det måste betvivlas, att det kan lyckas åtminstone för norra Bohuslän med dess geografiska läge uppställa någon tillfredsställande norm för bedömande av begreppet i fråga. Erfarenheterna från tiden före 1906 tala härvid sitt tydliga språk. I praktiken var det så, att såsom tillhörande gränsbefolkningen ansågs var och en, som passerade gränsen, även om han var bosatt på mycket långt avstånd därifrån. Detta gjorde, att den medgivna rättigheten icke blott fick tjäna lojala intressen, utan även i stor utsträckning utnyttjades i illegitimt syfte. Den illegitima varuinförseln underlättades också i väsentlig mån därav, att gränsen utgöres av vattenväg, vilken gjorde det möjligt att snart sagt var som helst ilandföra varor utan möjlighet för tullbevakningen att överblicka trafiken.

Enligt bevis från Strömstads tullkammare infördes från Norge till Bohuslän under januari—oktober 1904 7,633 kilogram omalen och 432,816 kilogram malen spannmål, samt under samma månader påföljande år 39,588 kilogram omalen och 459,103 kilogram malen spannmål, därför tull på grund av då gällande bestämmelser om gränshandeln ej debiterats. Dessa siffror, som endast utvisa av tullbevakningen påträffade varor, skulle hava högst avsevärt ökats, om man varit i stånd att effektivt kontrollera all införsel.

Skulle det föreliggande förslaget upphöjas till lag, hava vi att vänta ett illojalt utnyttjande av den medgivna rättigheten, och detta skulle i främsta rummet gälla just sträckan Svinesund—Idefjorden, som skulle komma att erbjudas det svagaste motståndet.

De nu anförda synpunkterna torde icke hava vid uppgörandet av det föreliggande förslaget tillräckligt beaktats. I viss mån kan detta bero därpå, att fullständig utredning ej ävägabragts genom hörande av samtliga vederbörande i Bohuslän.

Till följd härav och då vi veta, att det sagda i viss mån även gäller återstoden av den i förslagets § 5 punkt 1 omförmälda gränslinjen, tilllåta vi oss hemställa,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts i propositionen nr 114 framlagda förslag om viss tullfrihet vid resa från Norge till Sverige över gränsen mot

Bohuslän öster om linjen Saltbacken—Sponviks skansar, mot Dalsland samt mot Värmland med undantag av den norr om gränstullstationen i Mitandersfors belägna delen av gränsen.

Stockholm den 18 mars 1922.

Oscar Osberg.

B. Corneliusson.

Cornelius Olsson.

C. Brännberg.

Adolf Wallerius.

*Herman Andersson,
Grimbo.*

Axel Andersson.

*Arthur Gustafson
i Kasenberg.*

*And. Lindgren,
Dingelvik.*

A. Danielsson.
